

भूत, अलौकिक (की f.); ' e. ly sharp ' अनन्यसाधारणं पदः.
Excerpt, v. t. उद्-ह 1 P, निर्द्, सकल् 10 (कलपति); ' e. passages ' चूर्णीकृ 8 U. -ion, s. उद्धारः, उद्गतभागः, निर्हारः, चूर्ण f.
Exchange, v. t. वि-नि-मे 1 A, प्रतिदा 1 P, 3 U, (तिलेभ्यः प्रतिपच्छति माषान्), प्रतिपण् 1 A, व्यति-हृ 1 P, परिहृत् c. ; ' e. civilities ' सत्कारावनिमयं कृ ; by e. ing clothes ' वेषपरिवर्तनेन-व्यतिहारेण; अन्योन्यसंभिक्षादृशां (Mal. 1) ' who e. ed glances with each other ' .-s. विनिमयः, परि (री) वर्तः, परिवृत्ति f., परिवर्तनं, नैमेयः, नि (वि) मयः, परिदानं, प्रति-दानं-पणनं, व्यतिहारः ; oft. by अन्योन्य or प्रति in comp. ; ' e. of favours ' अन्योन्योपकारः ; ' e. of looks ' अन्योन्यदृष्टिपातः, परस्परालोकनं ; ' e. of blows ' प्रतिघातः ; ' in e. for ' विनिमयेन, व्यतिहारेण, प्रतिदानेन. 2 भांड-द्रव्य-विनिमयः. 3 श्रेष्ठिचरवरं.
Exchequer, s. राजधनगारं, राजस्वकोषः ; ' chancellor of the e. ' कोषाधीशः, कोषावेक्षकः.
Excise, v. t. राजदेयकरं-शुल्कं-निरूप् 10 or निर्द् 10 or स्था c. (स्थापयति), -s. राजस्वं, करः, शुल्कं. -man, s. करनिरूपकः, शुल्काधिकारिन् m., कराध्यक्षः, शुल्कग्रहः.
Excision, s. उच्छेदः, कर्तनं, उत्पाटनं, उद्धारणं, विनाशः.
Excite, v. t. उत्तिज् c., प्रकुप् c., सं-वि-क्षुभ् c., उत्-सं-तप् c., उद्-दीप् c., उद्युज् 10, उत्था c. (उत्थापयति), मोत्सह् c., प्रबुद् 10, वृध् c., प्रवृत् c., संयुध् 10 (feelings &c.). 2 जन् c. (जनयति), उत्पद् c., प्रबुध् c. ; ' my curiosity is the more e. ed ' इदमधिकतरमुपजनितं मे कौतुकं (Ka. 134) ; ' with anger e. ed ' संजातामर्षे, उद्दीपित-कोप ; oft. by dat. with or without भू ; ' his speech e. ed laughter ' तद्वचो हासाय बभूव ; See Lead to. -able, a. कोपनं, उत्तेजनीय, सुलभकोप, क्रोधिल, शीघ्र-कोपिन्. -ation, -ment, s. उत्तेजनं, उत्पापनं, उत्थापनं, प्रकोपः, उद्दीपनं, संतापः-पनं, सं-वि-क्षोभः, संरंभः, चित्तोद्दिग्गः, चित्तोत्तापः मनस्तापः, कोपोद्दीपनं. -ed, a. संरब्ध, प्रकोपित, क्षुब्ध, उत्तेजित, जातरौष, इज्जमन्यु, संतप्त, सं-वि-क्षोभित ; ' in an e. mood ' क्रोधावेशेन ; रोषवशं गत. 2 उत्पन्न, जात, जनित. -er, s. उद्दीपकः, उत्तेजकः, संक्षोभकः.
Exclaim, v. i. आ-उत्-कुश 1 P, उच्चैः युष् 10, तारस्वरेण वद् 1 P, आ-रद् 1 P, उच्चैः उदीरु c. -Exclamation, s. उत्क्रोशः, आर-टनं, घोषणं-गा, उच्चैः स्वरः, उद्धारः ; ' e. of oy ' हर्षनिस्वनः, हर्षोद्धारः.

10

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007

Exclude, v. t. नि-पति-विष् 1 P, नि-अष्-वष् 7 U, नि-हृ c., व्या-वृत् c., (तुशब्दः पूर्वपक्षं व्यावर्तयति S. B.), बाष् 1 A, निरस् 4 U. 2 बहिष्कृ 8 U, निःश्रु c., निष्कत् c., निराकृ, अपाहृद् 6 P, व्यतिरिच् 7 P or c. 3 वृज् 10, त्यज् 1 P, वि-अप-हा 3 P, मुच् 6 P, अपास् 4 U. -Exclusion, s. निषेधः, व्यावर्तनं, व्यावृत्ति f., व्यतिरेकः, बाध-धा. 2 निराकरणं, निःसारणं. 3 वर्जनं, व्युदासः, हानं ; ' to the e. of ' विहाय, मुक्त्वा, अतिक्रम्य, उज्जित्वा. -Exclusive, a. व्यावर्तक, निषेधक, निवारक, बाधक. 2 अनन्यसाधारण (णी f.); अनन्यसामान्य, अनन्यशुक्त ; ' e. of ' विहाय, वर्जयित्वा, मुक्त्वा, हित्वा, रहित-हीन-in comp. ; See Except. -ly, adv. अनन्यसाधारणं, केवलं, अन्यव्यतिरेकेण ; ' I am e. thy servant ' अहं तवानन्यसाधारणो दासः (M. 4). -ness, s. अनन्य-सामान्या शुक्ति f.

Excogitate, v. t. चिन्त 10, परिकृप् c. ; See

Consider. -ion, s. चिन्तनं, परिकल्पनं.

Excommunicate, v. t. (समाजात्) बहिष्कृ 8 U, निराकृ, अपास् 4 U, भ्रंश c., च्यु c., अपांकीकृ ; ' one e. ed ' अपांकेयः, बहिष्कृतः. -ion, s. बहिष्कारः, अपांकेयत्वं.

Excoriate, v. t. त्वचं-चर्म-उल्लिख् 6 P or निर्धुष् 1 P or कृत् 6 P or छिद् 7 P, निस्त्वची-कृ 8 U. -ion, s. त्वकृच्छेदः-भेदः, चर्मक्षति f. -विदारणं-उल्लिखनं-पीडनं.

Excortication, s. निस्त्वचीकरणं.

Excrescence, s. गंडः, विस्फोटः, शोफः ; fleshy e. ' अधिमांसं, मांसापिडः.

Excrete, v. t. उत्सृज् 6 P, उच्चर् c., निःश्रु c. ; मलोत्सर्गं कृ 8 U. -ion, -Excrement, s. विष्टा, उच्चारः, शकृत् n., पुरीषं, मूत्रं ; See Dung ; ' e. and urine ' विष्मूत्रं, मूत्रपुरीषं. -al, a. उच्चरित, अवस्कृत, उत्सृष्ट.

Excruciate, v. t. अत्यंतं व्यथ् c. (व्यथयति) or बाष् 1 A or संतप् 1 P or c., प्र-मंथ् 9 P. -ing, a. मर्मच्छिद्-स्पृश, अरंतुद्, प्रमाथिन्, अतिव्यथाकर (री f.), अतितीव्र, नितांत-कठिन. -ion, s. तीव्र-तिगम-वेदना, अतिथातना.

Exculpate, v. t. (दोषात्-अपराधात्) वि-परि-शुष् c. ; वि-मुच् 6 P or c., निर्दोषीकृ 8 U, दोषं परि-प्र-मुज् 2 P or शल् 10 ; ' he e. ed himself ' आत्मानं दोषशुक्तं चकार. -ed, a. निर्दोष, निरपराध, दोषशुक्त, वि-शुद्ध. -ion, s. दोषशोधनं-शुक्ति f., अपराध-क्षालनं-मार्जनं, &c. -ory, a. दोषप्रमार्जक-मोचक, दोषक्षालन (नी f.).

Excursion, s. पर्यटनं, भ्रमणं, विहारः, वि-हरणं. 2 पथत्यागः-भ्रंशः, मार्गातिक्रमः, विच-लनं, उत्क्रमः. 3 अभिदृष्टः, आक्रमः, आपातः-